

DOMÁCÍ PŘÍPRAVA – ČESKÝ JAZYK

(20. – 24. 4. 2020)

ŘEŠENÍ

A) Učebnice:

1. Uč. str. 70/cv. 1 a): Ve větách jsem vyznačila i podmínky:

Nejstarší dějiny Červené Lhoty se rozplývají (Př slovesný jednoduchý) v šeru dávných časů. Zdejší hraniční les byl až do konce 12. století téměř neobydlený (Př jmenný se sponou). Kolonizační úsilí pánů z Hradce přivedlo (Př slovesný jednoduchý) v průběhu 13. století do panenské krajiny kolonisty, kteří zde založili (Př slovesný jednoduchý) velké množství zemědělských osad a drobných zemanských sídel. V této době byla založena (Př slovesný jednoduchý tvořený ale slovesným tvarem složeným) i Lhota. Kdo byl jejím zakladatelem (Př jmenný se sponou), nevíme (Př slovesný jednoduchý) (my). První písemnou zmínkou je (Př jmenný se sponou) zápis do zemských desek z roku 1465.

2. Uč. str. 70 – 71/cv. 2:

Zůstaň s námi ještě chvíli. (Př slovesný jednoduchý, sloves. tvar jednoduchý, os.2., č.j., zp.rozkaz., rod čin., vid D)

Pohyboval jsem se při tanci nemotorně. (Př slovesný jednoduchý, sloves. tvar složený, os.1., č.j., zp.oznam, čas min., rod čin., vid N)

Kdyby se nebál, podíval by se mi do očí zpřímá. (2x Př slovesný jednoduchý, 2x sloves. tvar složený, os.3., č.j., zp.podmiň.přít., rod čin., vid N, D)

Rypadlo začalo odebírat vrstvu uhlí. (Př slovesný složený – fázové sloveso začalo + odebírat)

Scházejí mi dvě knihy. (Př slovesný jednoduchý, sloves. tvar jednoduchý, os.3., č.mn., zp. oznam., čas přít., rod čin., vid N)

Pavel teď bude pracovat na svém školním projektu. (Př slovesný jednoduchý, sloves. tvar složený, os.3., č.j., zp.oznam., čas bud., rod čin., vid N)

Už jsi měl dávno odejít. (Př slovesný složený – modální sloveso měl+odejít)

Pomalou svítá. (Př slovesný jednoduchý, sloves. tvar jednoduchý, os.3., č.j., zp.oznam., čas přít., rod nelze určit – věta nemá podmět, tedy konatele děje, vid N)

Hřiště bylo opraveno na náklady města. (Př slovesný jednoduchý, sloves. tvar složený, 3.os., č.j., zp.oznam., čas min., rod trp., vid D)

Závodník byl po závěrečné disciplíně úplně vyčerpaný. (!!! Př jmenný se sponou)

3. Uč. str. 71/cv. 3: Jeho stařecký krok se stával nejistým. c) součástí přísudku jmenného se sponou

4. Uč. str. 71/cv. 4:

Za okamžik vstane (Př sloves. jednoduchý), zavolá (Př sloves. jednoduchý) a ten černého pasažéra musí předat (Př slovesný složený – sloveso způsobové **musí**) policii. Otvor ve zdi byl zakrytý (Př jmenný se sponou) mříží. Jarka asi zůstane na ocet (Př slovesný souslovný). Můj bratr byl od mládí nadšený turista (Př jmenný se sponou). Rozbilo se nám auto (Př slovesný jednoduchý). Jana se stala Zdenčinou důvěrníci (Př jmenný se sponou). Můžeš se pomalu připravit k odjezdu (Př slovesný složený – sloveso způsobové **můžeš**). Dej (Př slovesný jednoduchý) na mě – nechoď (Př slovesný jednoduchý) večer k rybníku sám.

5. Uč. str. 71/cv. 5 (DOBROVOLNÉ):

Zítří bude malý Ondra muset jít poprvé do školy sám (Př slovesný složený – sloveso způsobové **bude muset**). Víkend s Novákovými byl moc krásný (Př jmenný se sponou), mohli by přijet častěji (Př slovesný složený – sloveso způsobové **mohli by**). Doufám (Př slovesný jednoduchý), že mě lyžování nikdy nepřestane bavit (Př slovesný složený – sloveso fázové **nepřestane**). Milan si začal spořit na nové kolo už před rokem (Př slovesný složený – fázové sloveso **začal**). Mohli bychom si při večeri zapálit svíčky (Př slovesný složený – způsobové sloveso **mohli bychom**). Nová vyhláška začne platit od příštího května (Př slovesný složený – fázové sloveso **začne**). S nižšími platy můžeme na evropském trhu konkurovat lépe (Př slovesný složený – sloveso způsobové **můžeme**), než kdyby platová úroveň v ČR stoupla (Př slovesný jednoduchý). Po dlouhé zimě se uklízejí (Př slovesný jednoduchý) ulice a začínají se osívat (Př slovesný složený – fázové sloveso **začínají**). Za pár let budeš moci říci (Př slovesný složený – sloveso způsobové **budeš moci**), že se ti tvá píle vyplatila (Př slovesný jednoduchý).

B) Pracovní sešit:

1. PS str. 27/cv. 1:

Mezi dětmi ve třídě vyvolalo obrovský poprask zjištění, že pan učitel třídí celý týden nepřijde do školy a nepojede s nimi ani na slíbený třídní výlet. Místo něj povolal pan ředitel učitelku Macháčkovou, známou pedantku, která okamžitě vyvěsila na nástěnku pravidla chování. Děti se shlukly kolem plakátu a nestačily se divit: nesmíte se koupat (vy) v řece, musíte být (vy) v sedm hodin v posteli, každý den byste měly přinést (vy) z pochodu pět různých druhů rostlin. Všichni byli rozčilení. Okamžitě se zvedla vlna nevole a Karlík začal děti přemlouvat, aby všichni do jednoho uspořádali třídní stávkou. Odmlouvání zakázáno.

2. PS str. 27/cv. 2:

slovesný jednoduchý: vyvolalo, nepřijde, nepojede, povolal, vyvěsila, se shlukly, nestačily, se zvedla, aby uspořádali

slovesný složený: nesmíte se koupat, musíte být, byste měly přinést, začal přemlouvat

jmenný se sponou: byli rozčilení

jmenný beze spony: zakázáno

3. PS str. 27/cv. 3:

Sloveso+infinitiv	Jmenný se sponou	Jmenný beze spony	Vyjádřený citoslovcem	Slovesný složený
odešli uklízet	-je zdravý -je skromná -býval lékařem -stával se moudřejším	-čistota - <u>půl</u> <u>zdraví</u> -skákání <u>zakázáno</u> -mlčeti <u>zlato</u>	-Honza <u>hop</u> -holub <u>frnk</u>	-přestaňte zpívat -začněte se učit -musel se vrátit -začni odpočítávat

C) Pracovní list – testové otázky:

Správné odpovědi jsou vyznačeny **zelenou barvou**, u některých odpovědí je ještě vysvětlení (**červeně**):

- Ve kterém řádku jsou jen věty jednočlenné?
 - Jde se nám dobře. Pronikavý hvízd. Naučím tě to. (J, E, D – (iá))
 - Někdo zvoní. Zastavit! Hřmí. (D – někdo, E, J)
 - Stýská se mi. V kamnech zapraskalo. Hučí mi v uších.
- Ve kterém bodě je věta s nevyjádřeným podmětem?
 - Dnes prší. (jednočlenná věta – nemá podmět)
 - Mám velkou radost.
 - Hlásili to v rozhlase. (podmět všeobecný)
- Slovo DÁVNOVĚK je:
 - slovo odvozené
 - slovo zkratkové
 - slovo složené
- Ve které větě nejsou pravopisné chyby?
 - Sluneční paprsky se opíraly o okenní parapet.
 - Nevím, jestli mi síly vydrží až k cíli. (k cíli – jako k stroji)
 - Vlny s příjemným šumněním vybíhali na pevninu. (šumněním – šumi)
- Ve které z následujících vět je přísudek jmenný se sponou?
 - O celém případě jsem vás informoval. (přísudek slovesný jednoduchý)
 - Autor knihy je neznámý.
 - Zpívali jsme novou píseň. (přísudek slovesný jednoduchý)
- Část společná základovému a odvozenému slovu je.
 - slovo příbuzné
 - kořen (nejmenší část slova, která nese věcný význam - STAVBA SLOVA)
 - slovotvorný základ (část slova společná slovu základovému a odvozenému – ODVOZOVÁNÍ SLOV)

7. Která z následujících vět obsahuje doplněk?
- a) Petra byla celá udýchaná. (PŘIS)
 - b) Petře se špatně dýchalo.
 - c) Petra přiběhla celá udýchaná. (Petra udýchaná, přiběhla udýchaná)
8. V kterém bodě jsou věty v poměru stupňovacím?
- a) Nasbírali jsme plný košík hub, ale hříbky jsme nenašli. (poměr odporovací - ale)
 - b) Neslyšel jsem telefon, měl jsem totiž sluchátka v uších. (poměr příčinný – totiž)
 - c) Před odchodem do práce nejen nakoupila, ale stihla i uvařit. (nejen, ale i)
9. V kterém bodě je věta napsána pravopisně správně?
- a) Dni se krátili. (dni se krátily: dni i dny - rod muž. neživ.)
 - b) Dny se zvolna prodlužovaly.
 - c) Dnové mé mladosti už uplynuly. (dnové už uplynuly – rod muž. živ., podobně hrobové, hájové)
10. Ve větě ODPOLEDNE SE NA NÁMĚSTÍ OBJEVILA MALÁ SKUPINKA LIDÍ. jsou postupně správně určeny větné členy v bodě:
- a) Puč, Pum, Př, Pks, Po, Pt
 - b) Puč, Pt, Př, Pks, Po, Pkn
 - c) Puč, Pum, Př, Pks, Po, Pkn
11. Ve kterém bodě je příslovečné určení podmínky?
- a) Přes nesouhlas otce odešel. (Pu přípustky)
 - b) Pro pravdu se člověk zlobí. (Pu příčinný)
 - c) Za pěkného počasí vyrazíme na výlet.
12. Ve kterém bodě je osobní zájmeno?
- a) Chovatel, jehož pes vyhrál, měl radost. (jehož – zájmeno vztažné)
 - b) Poznali jsme jeho přítele. (jeho – zájmeno přivlastňovací)
 - c) Jeho se ten problém netýkal. (jeho: 1. pád = on)
13. Která věta je napsaná chybně?
- a) Stěží pochopí, že jsem ztratila jeho oblíbenou knížku. (stěží – přísl. spřežka, dříve se psalo s (7.p.) tíží)
 - b) Po sesednutí s kola zkontroluj jeho technický stav. (s kola (směr dolů, podobně spadl se skály), ale můžeme napsat i z (2.p.) kola)
 - c) Skus si ty nové kalhoty, ať vidím, jak v nich vypadáš. (správně by bylo zkus)
14. Ve kterém bodě jsou pouze slova odvozená?
- a) zeměpisný, lízátko (zeměpisný je ODVOZENO od zeměpis)
 - b) dějepis, listonoš
 - c) divadlo, okamžik
15. Slovo ROZUMNĚ bylo utvořeno ze slova.
- a) rozumět

- b) rozum
- c) rozumný

16. Napiš, v jakém významovém poměru jsou následující několikanásobné větné členy:

- a) Náš pes skákal radostí hned na mě, hned na bratra. **SLUČOVACÍ (hned – hned)**
- b) Jsem malý, ale šikovný. **ODPOROVACÍ (ale)**
- c) Můj kamarád byl šikovný, a tudíž vítaný pomocník. **DŮSLEDKOVÝ (a tudíž)**

17. Ve kterém bodě jsou slova významově souřadná?

- a) lžíce, vidlička, nůž, talíř, sporák
- b) řeka, oceán, moře, rybník, pevnina
- c) tužka, propiska, pero, fix, pastelka

18. Ve kterém bodě jsou jen zájmena?

- a) mě, si, sen, jako
- b) nás všechny, konečně, komu
- c) kteří, já, tyto, se

19. Ve kterém bodě jsou správně určeny mluvnické kategorie slovesného tvaru VYDALI BYCHOM SE?

- a) 1.os., č.mn., zp.podmiň.min., rod čin., vid dok.
- b) 1.os., č.mn., zp.podmiň.přít., rod čin., vid nedok.
- c) 1.os., č.mn., zp.podmiň.přít., rod čin., vid dok.

20. Která z vedlejších vět je příslovečná účelová?

- a) Chtěl, abych přišla. (**předmětná – koho,co chtěl?**)
- b) Přišla, aby se rozloučila.
- c) Dostal jsem zprávu, abych se vrátil. (**přívlastková – jakou zprávu?**)

21. Ve kterém bodě jsou jen samé dvojice antonym?

- a) vlevo – vpravo, láska – nenávisť, příchod – odchod
 - b) nahoru - dolů, malý – krátký, široký - úzký
 - c) pracovat – odpočívat, noc – den, křik - hluk
-